

**Міністерство освіти і науки України
Державний університет телекомунікацій**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
З ДИСЦИПЛІНИ «Правознавство»**

Напрями підготовки: 7(8).05010201- Комп'ютерні системи та мережі
7(8).05090102- Апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення
7(8).05090103- Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси
7(8).05090301- Інформаційні мережі зв'язку
7(8).05090302- Телекомунікаційні системи та мережі
7(8).17010101- Безпека інформаційних і комунікаційних систем
7(8).17010201- Системи технічного захисту інформації, автоматизація її обробки
7(8).17010301- Управління інформаційною безпекою

Освітньо-кваліфікаційний рівень: *бакалавр*

Методичні вказівки рекомендовано
кафедрою економіки, підприємництва та права
Протокол № ____ від ____ 2015 р.
Зав. кафедри _____ В. М. Сотниченко

Київ-2015

ВСТУП

Предметом навчальної дисципліни є: Основні положення теорії держави. Основні положення теорії права. Основи конституційного права Конституція України – Основний закон держави. Основи правового положення людини та громадянина.. Основи конституційного ладу. Основи організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування. Основи кримінального права. Значення Кримінального кодексу України. Поняття та ознаки злочину. Обставини, що виключають злочинність та караність діяння. Поняття неосудності. Покарання та їх види. Основи адміністративного права. Управління як об'єкт адміністративно-правового регулювання. Форми та методи управління. Основи цивільного права. Громадяни та юридичні особи як учасники цивільних правовідносин. Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність. Право власності. Форми та види власності. Поняття цивільної угоди та цивільного договору. Загальна характеристика окремих видів договорів. Загальні положення спадкового права. Реалізація спадкових прав. Спадкування за законом і за заповітом. Загальні положення трудового права. Трудовий договір. Порядок укладення та припинення трудового договору. Робочий час. Час відпочинку. Оплата праці. Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність у трудовому праві. Загальні положення сімейного права. Поняття шлюбу, умови та порядок його укладення. Підстави та порядок розірвання шлюбу. Майнові та особисті немайнові права та обов'язки подружжя. Правове регулювання відносин між батьками та дітьми. Опіка та піклування.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів правової свідомості, правової культури та подолання правового нігілізму; формування стійкого світогляду, адекватного сприйняття сучасних проблем розвитку суспільства, формування навичок роботи з нормативними актами та аналізування розвитку національного законодавства в контексті суспільних та політичних процесів.

Завданням навчальної дисципліни є формування наступних умінь:

- ⇒ захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси. Виконувати конституційні обов'язки, дотримуватися норм законодавства. Захищати права людини та громадянина;
- ⇒ враховувати соціальні аспекти впливу рішень, що приймаються, на співробітників, споживачів. Нести персональну відповідальність за діяльність. Визначати та усвідомлювати межі своїх знань, долати стереотипи мислення та практики, визнавати й аналізувати помилки, у тому числі власні. Використовувати різні форми постійного підвищення власної кваліфікації;
- ⇒ з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки в історичних подіях, аналізувати й узагальнювати історичний матеріал у певній системі, порівнювати історичні факти на основі здобутих із різних джерел знань. Дотримуватися загальнолюдських моральних норм і цінностей, сприяти зміцненню моральних засад суспільства. носити посильний внесок в гармонізацію людських міжнаціональних, між партійних відносин. Протистояти проявам расової, національної, статевої, вікової дискримінації.

Семінар 1.

Тема 2. Конституційне право України

Питання для розгляду:

1. Предмет правового регулювання конституційного права.
2. Основи конституційного ладу України.
3. Правовий статус людини і громадянина.
4. Конституційні засади (принципи) закріплення, організації та здійснення державної влади та місцевого самоврядування в Україні.

Конституційне право – галузь національного права України. Предмет правового регулювання конституційного права. Метод правового регулювання конституційного права. Конституційно-правова відповідальність. Система конституційного права. Джерела конституційного права. Конституційно-правові відносини. Конституційне право як наука і навчальна дисципліна. Конституція – Основний Закон держави.

Основи конституційного ладу України. Поняття, суть та ознаки конституційного ладу України. Гарантії конституційного ладу України. Конституційні основи державного ладу України. Поняття державного ладу України. Конституційні основи суспільного ладу України.

Конституційно-правовий статус людини і громадянина. Правовий статус людини і громадянина як інститут конституційного права. Поняття і види основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні. Механізм реалізації а гарантії прав і свобод людини і громадянина.

Поняття громадянства та належність до громадянства України. Набуття громадянства України. Припинення громадянства України. Органи, що вирішують питання, пов'язані з громадянством України. Правовий режим іноземців та осіб без громадянства. Громадські права і свободи людини. політичні прав і свобод громадянин України. Економічні, соціальні і культурні (духовні) права й свободи людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина.

Конституційні загальні засади закріплення, організації та здійснення державної влади в Україні. Теорія розподілу державної влади. Принцип стримувань та противаг. Поняття, система та види органів державної влади.

Парламент – Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади України. Конституційний склад і структура Верховної Ради України. Функцій та повноваження Верховної Ради України. Форми діяльності Верховної Ради України. Законодавчий процес та інші парламентські процедури. Поняття та статус народного депутата України. Форми діяльності та повноваження народного депутата України. Гарантії депутатської діяльності.

Інститут президента. Порядок обрання Президента України. Функцій та повноваження Президента України. Підстави дострокового припинення повноважень Президента України.

Поняття виконавчої влади та система її органів. Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів виконавчої влади, його склад, основні функції та

повноваження. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Місцеві державні адміністрації. Акти органів виконавчої влади.

Завдання для самостійної роботи

1. Правовий статус людини і громадянина.
2. Предмет правового регулювання конституційного права.
3. Конституційно-правові основи конституційного ладу України.
4. Виборче право України: поняття та принципи. Конституційний інститут референдуму.
5. Конституційно-правові основи організації та функціонування державної влади та місцевого самоврядування в Україні.

Теми рефератів:

1. Конституція та її місце у правовій системі.
2. Вимоги конституційної законності, що ставляться до змісту законодавства.
3. Конституційний принцип: «Людина, її права й свободи як найвища соціальна цінність».
4. Теорія розподілу влад та її реалізація в Україні.
5. Міжнародні стандарти в галузі прав людини.

Література:

1. Конституція України 1996 р.
2. Теліпко В.Е. Науково-практичний коментар Конституції України. Станом на 1 грудня 2010р. / За ред. Мусіяки В.Л.- К.: Центр учбової літератури, 2011. - 544с.
3. Конституційне право України за ред. В.Ф.Погорілка - 3-тє видання – К.-Наукова думка, 2002р.
4. Декларація про державний суверенітет № 55-ХІІ 16.07.1990р.
5. Закон України “Про всеукраїнський та місцеві референдуми” № 1286-ХІІ 03.07.1991р.
6. Закон України “Про вибори народних депутатів України” № 1665-15 25.03.2004р.
7. Закон України “Про вибори Президента України” № 474-ХІV 05.03.1999р.
8. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні ” № 280/97-ВР 21.05.1997р.
9. Закон України “Про судоустрій України” № 3018-ІІІ 07.02.2002р.
10. Закон України “Про статус народного депутата України ” № 2556-ІІІ 21.06.2001р.
11. Закон України “Про політичні партії в Україні” № 2365-ІІІ 05.04.2001р.
12. Закон України “Про статус суддів” № 2862-ХІІ 15.12.1992р.
13. Основи конституційного права України: підручник за ред. В.В.Копейчикова - Юрінком Інтер – К., 1998р
14. В.М.Шаповал Конституційне право зарубіжних країн – “АртЕк” – “Вища школа” – К., 1998р.

15.Зобов'язальне право: теорія і практика / Навчальний посібник для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів/ за ред. О.В.Дзери –К.: Юрінком Інтер, 1998р.

Семінар 2.

Тема 3. Адміністративне право України

Питання для розгляду:

- 1.Адміністративно-правові правовідносини: поняття та їх суб'єкти.
- 2.Форми, методи та юридичні акти управлінської діяльності.
- 3.Адміністративне правопорушення (проступок): поняття, ознаки та склад.
- 4.Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Адміністративні стягнення: поняття, види та загальна характеристика.

Адміністративно-правові відносини. Особливості адміністративно-правових відносин. Їх види та типи. Підстави та механізм виникнення адміністративно-правових відносин. Об'єкти адміністративно-правових відносин. Суб'єкти адміністративно-правових відносин. Зміст адміністративно-правових відносин.

Поняття форми державного управління та її співвідношення з функцією управління. Правові та неправові форми державного управління. Види форм державного управління. Поняття та значення методів управління. Співвідношення форм та методів управління. Метод субординації та координації. Метод переконання та примусу. Види адміністративного примусу та їх правовий режим. Акти управління. Поняття, походження, юридичне значення та ознаки актів управління. Відмінність актів управління від інших юридичних актів та управлінських рішень. Види актів управління. Вимоги, що ставляться до правових актів управління. Наслідки невиконання вимог актів управління. Винесення, припинення, скасування, внесення змін до актів управління.

Поняття адміністративного правопорушення, його ознаки. Склад адміністративного проступку. Його властивості.

Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Її місце в системі юридичної відповідальності. Законодавство про адміністративну відповідальність. Поняття та особливості адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Адміністративне провадження у справах про адміністративні правопорушення. Система адміністративної юстиції.

Завдання для самостійної роботи

1. Адміністративно-правові правовідносини: поняття та їх суб'єкти.
2. Державне управління як об'єкт адміністративного регулювання.
3. Форми та методи управлінської діяльності. Юридичні акти органів управління.
4. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності.
5. Адміністративне правопорушення (проступок): поняття, ознаки та склад.
6. Органи (службові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
7. Адміністративні стягнення: поняття, види та загальна характеристика.

Теми рефератів:

1. Державне управління як особливий вид соціального управління.
2. Предмет та метод правового регулювання адміністративного права.
3. Принципи державного управління.
4. Загальні умови забезпечення режиму законності.
5. Вимоги до контрольної діяльності.

Література:

1. Кодекс про адміністративні правопорушення України 1985 р. .
2. Закон України “Про місцеві державні адміністрації ” № 586-XIV 09.04.1999р.
3. Закон України “Про політичні партії в Україні” № 2365-III 05.04.2001р.
4. Закон України “Про прокуратуру ” № 1767-XII 31.10.1991р.
5. Закон України “Про міліцію” № 565-XII 20.12.1990р.
6. Закон України “Про громадянство” № 2235-III 18.01.2001р.
7. Закон України “Про біженців” № 2557-III 21.06.2001р.
8. Закон України “Про об’єднання громадян” № 2460-XII 16.06.1992р.
9. Закон України “Про державну службу” 16.12.1993р.
10. Закон України “Про звернення громадян” № 393/96-ВР 02.10.1996р.
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Науково-практичний коментар. / Р.А.Колужний, М.І. Іншин, І.М.Шопіна та ін. – Видання четверте, із змінами та доповненнями станом на 10 листопада 2010р. – К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. -712с.
12. Голосніченко І.П., Стахурский М.Ф., Золотарьова Н.І. Адміністративне право України: основні поняття. Навчальний посібник./ За заг. Ред. доктора юрид. наук, професора І.П. Голосніченка. – К.: ГАН,2005. -232с.
13. Ковпак В.К. Адміністративне право України: Підручник. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 736с.
14. Матіос А.В. Адміністративна відповідальність посадових осіб. – К.: Знання, 2007. – 223с.
15. Коваль Л.В. Адміністративне право: курс лекцій для студентів юрид. вузів та факультетів. - К.: Вентурі, 1998р.

Семінар 3.

Тема 4. Кримінальне право України

Питання для розгляду:

1. Стадії вчинення злочину, їх загальна характеристика.
2. Співучасть у вчиненні злочину.
3. Обставини, що виключають злочинність та караність діяння.
4. Кримінальне покарання та його види, їх загальна характеристика.
5. Виконання кваліфікаційних завдань згідно фонду кваліфікаційних завдань.

Стадії вчинення злочину. Закінчений та незакінчений злочини. Готування до злочину. Замах на злочин.

Поняття співучасті. Види співучасників. Вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією. Кримінальна відповідальність співучасників. Добровільна відмова

співучасників.

Обставини, що виключають злочинність діяння. Необхідна оборона. Уявна оборона. Затримання особи, що вчинила злочин. Крайня необхідність. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Діяння, пов'язане з ризиком. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Поняття покарання та його мета. Види покарань. Основні та додаткові покарання. Штраф. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службові обмеження для військовослужбовців. Конфіскація майна. Арешт. Обмеження волі. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі.

Завдання для самостійної роботи

1. Стадії вчинення злочину, їх загальна характеристика.
2. Поняття та форми співучасті у вчиненні злочину.
3. Поняття та зміст обставин, що виключають кримінальну відповідальність.
4. Кримінальне покарання та його види, їх загальна характеристика.

Теми рефератів:

1. Поняття, предмет та завдання кримінального права.
2. Кримінальне покарання: поняття, види та їх особливості.
3. Дія кримінального закону у часі, просторі та за колом осіб.
4. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності.

Література:

1. Кримінальний кодекс 2001 р.
2. Кримінальне право України: підручник для студентів юрид. спец. вищ. закладів освіти/ М.І.Бажанов, Ю.В.Баулін, В.І.Борисов та ін.; за ред. М.І.Бажанова, В.В.Сташиса, В.Я.Тація – Київ-Харків: Юрінком Інтер - Право, 2002р.
3. Коржанський М.Й. Науковий коментар Кримінального кодексу України - К., 2001р.

Семінар 4.

Тема 5. Цивільне право України

Питання для розгляду:

1. Теорія зобов'язань: поняття, види, умови виникнення та припинення, принципи виконання зобов'язань, способи забезпечення зобов'язань.
2. Поняття, види та зміст договорів.
3. Поняття та зміст договорів: купівлі-продажу, поставки, дарування, найму (оренди), позички, підяду, перевезення, зберігання, страхування, доручення.

Поняття та види зобов'язань в цивільному праві. Сторони зобов'язань.

Підстави виникнення зобов'язань. Система цивільних зобов'язань. Поняття та способи припинення зобов'язань. Поняття способів забезпечення виконання зобов'язань. Застава як спосіб

Поняття цивільно-правового договору та його значення. Система цивільно-правових договорів. Види договорів. Укладення, зміна і розірвання договору. Строк та місце виконання цивільно-правових зобов'язань. Поняття та види засобів забезпечення зобов'язань. Припинення зобов'язань. Правові наслідки прострочення виконання зобов'язань.

Особливості окремих видів договорів. Особливості договору купівлі-продажу. Договір поставки як вид договору купівлі-продажу. Договір дарування. Загальна характеристика зобов'язань з передачі майна у користування. Майновий найм (оренда). Поняття та значення договору підряду. Загальна характеристика зобов'язань з надання послуг. Види перевезень та їх правове регулювання. Зобов'язання із страхування. Загальні положення страхових зобов'язань. Поняття, сторони та предмет договору позики. Договір позики як кредитна угода. Поняття та значення договору доручення. Особливості змісту та відповідальності за договором доручення.

Завдання для самостійної роботи

1. Цивільно-правові угоди та договори: їх поняття, види та зміст.
2. Цивільно-правова відповідальність.
3. Теорія зобов'язань: поняття, види, умови виникнення та припинення, принципи виконання зобов'язань.
4. Способи забезпечення виконання зобов'язань.
5. Поняття, види та зміст договорів.
6. Загальна характеристика окремих видів договорів: купівлі-продажу, поставки, дарування, найму (оренди), позички, підряду, перевезення, зберігання, страхування, доручення.

Теми рефератів:

1. Цивільно-правова відповідальність незалежно від наявності вини.
2. Договірна та позадоговірна, дольова та субсидіарна відповідальність у цивільному праві.
3. Цивільно-правове регулювання відносин, пов'язаних із страхуванням.
4. Цивільно-правове регулювання відносин, пов'язаних з наданням послуг.
5. Цивільно-правове регулювання відносин, пов'язаних із творчою діяльністю.

Література:

1. Цивільний кодекс України 16.12.2003р.
2. Цивільне право України: підручник: у 2-х кн./ Д.В.Боброва, О.В. Дзера, А.С. Довгерт та ін.; за ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнецової. - К.: Юрінком Інтер, 1999р.
3. Правознавство: Навч. посіб./ С.В.Дрожжина, О.О.Одінцова, В.О.Кондратьєв та ін.; За ред. С.В. Дрожжиної. – К.: Знання, 2006. – 350с. – (Вища освіта ХХІ століття).

4. Основи права України / За редакцією проф. В.А.Ортинського – Видання друге доповнене і перероблене. – Львів: Оріяна – Нова, 2005.- 368с.
5. Правознавство /навч. посібник / В.І.Бабир, С.Е.Демський, А.М.Колодій та ін.:– за ред. В.В.Копейчикова - 2-ге вид., перероб. та допов.– К.: Юрінком Інтер – К., 1999р.
6. Основи правознавства: навч. посібник / за ред. С.В.Ківалова та М.П.Орзіх – “Знання” – К., 2000 р.
7. Правознавство: підручник – видання 2-е – за ред. В.В.Копейчикова – Юрінком Інтер – К., 1999р.

Семінар 5.

Тема 7. Трудове право України

Питання для розгляду:

- 1.Робочий час та час відпочинку.
- 2.Нормування праці та оплата праці.
- 3.Трудова дисципліна.
- 4.Матеріальна відповідальність в трудовому праві.

Поняття робочого часу. Початок і закінчення роботи. Види тривалості робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. П'ятиденний і шестиденний робочий тиждень. Тривалість роботи в нічний час. Неповний робочий час. Надурочний робочий час.

Поняття часу відпочинку. Види часу відпочинку. Перерва для відпочинку й харчування. Вихідні дні. Щотижневий відпочинку. Святкові і неробочі дні. Відпустки. Щорічні відпустки. Порядок і умови надання щорічних відпусток. Відкликання з відпустки. Перенесення щорічної відпустки. Грошова компенсація за невикористані щорічні відпустки. Щорічні додаткові відпустки. Творчі відпустки. Соціальні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати.

Норми праці. Запровадження, заміна й перегляд норм праці. Строк дії норм праці. Заміна й перегляд єдиних і типових норм. Установлення нормованих завдань при погодинній оплаті праці.

Поняття заробітної плати. Поняття мінімальної заробітної плати. Індexсація заробітної плати. Тарифна система оплати праці. Оплата праці за сумісництвом. Оплата праці при виконанні робіт різної кваліфікації. Оплата праці при суміщенні професій (посад) і виконанні обов'язків тимчасово відсутнього працівника. Оплата роботи в надурочний час. Оплата роботи у святкові й неробочі дні. Оплата роботи у нічний час. Строки виплати заробітної плати. Строки розрахунку при звільненні.

Поняття трудової дисципліни. Забезпечення трудової дисципліни. Правове регулювання трудової дисципліни. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Заохочення за дотримання трудової дисципліни. Порядок застосування заохочень. Стягнення за порушення трудової дисципліни. Органи, правомочні застосовувати дисциплінарні стягнення. Строк для застосування дисциплінарного стягнення. Порядок застосування дисциплінарних стягнень. Оскарження дисциплінарного стягнення. Зняття дисциплінарного стягнення.

Загальні підстави і умови матеріальної відповідальності працівників. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників. Випадки повної матеріальної відповідальності. Межі матеріальної відповідальності. Письмові договори про повну матеріальну відповідальність. Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність. Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником.

Завдання для самостійної роботи

1. Робочий час та час відпочинку.
2. Нормування праці та оплата праці.
3. Трудова дисципліна.
4. Матеріальна відповідальність в трудовому праві.
5. Охорона праці.
6. Вирішення колективних та індивідуальних трудових спорів за трудовим законодавством України.

Теми рефератів:

1. Правове регулювання колективних трудових відносин.
2. Колективний договір: поняття, сторони та зміст.
3. Правове регулювання трудової дисципліни.
4. Матеріальна відповідальність в трудовому праві.
5. Індивідуальні трудові спори за трудовим законодавством України та їх вирішення.
6. Колективні трудові спори за трудовим законодавством України та їх вирішення.

Література:

1. Конституція України 1996 р.
2. Кодекс законів про працю України 1972 р.
3. Закон України “Про відпустки” №504/96-ВР 15.11.1996р.
4. Закон України “Про охорону праці” № 2694-ХІІ 14.10.1992р.
5. Правила відшкодування власником підприємства, установи та організації або уповноваженим ним органом шкоди, завданої робітнику пошкодженням здоров’я, пов’язаним з виконанням ним трудових обов’язків. Затв. Постановою Кабінету Міністрів України №472 23.06.1993р.
6. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” № 1058-IV 09.07.2003р.
7. Ротань В.Г., Зуб І.В., Сонін О.Є. Науково-практичний коментар законодавства України про працю / 13-е вид., доповнене та перероблене. – К., Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010 – 680с.
8. Дмитренко Ю.П. Трудове право України: підручник / Ю.П. Дмитренко. – К.:Юрінком Інтер, 2009. – 624с.
9. Колективні трудові спори. / За заг. ред.В.М.Руденка. – К.: Юрінком Інтер,2006. – 384с.

10. Сирота І.М. Право соціального забезпечення в Україні: Учебник. – Х.: Одисей, 2000г.
11. Правознавство: Навч. посібник. / Т.В.Варфоломєєва, В.П.Пастухов, В.Ф.Пеньківський, О.М.Піцан. - К.: Знання-Прес, 2001р.
12. Правознавство /навч. посібник / В.І.Бабір, С.Е.Демський, А.М.Колодій та ін.:– за ред. В.В.Копейчикова - 2-ге вид., перероб. та допов.– К.: Юрінком Інтер – К., 1999р.
13. Основи правознавства: навч. посібник / за ред. С.В.Ківалова та М.П.Орзіх – “Знання” – К., 2000 р.
14. Правознавство: підручник – видання 2-е – за ред. В.В.Копейчикова – Юрінком Інтер – К., 1999р.

Семінар 6.

Тема 8. Сімейне право

Питання для розгляду:

1. Умови та порядок укладення та припинення шлюбу.
2. Недійсність шлюбу.
3. Виконання кваліфікаційного завдання за темами модулю 2.

Поняття шлюбу. Право на шлюб. Шлюбний вік. Добровільність шлюбу. Одношлюбність. Особи, які не можуть перебувати у шлюбі між собою.

Порядок державної реєстрації шлюбу. Подання заяви про реєстрацію шлюбу. Заручини. Час реєстрації шлюбу. Місце реєстрації шлюбу. Правові наслідки шлюбу.

Поняття недійсності шлюбу. Підстави недійсності шлюбу. Порядок визнання шлюбу недійсним. Правові наслідки недійсності шлюбу. Визнання шлюбу неукладеним.

Завдання для самостійної роботи

1. Умови та порядок укладення шлюбу.
2. Припинення шлюбу.
3. Недійсність шлюбу: поняття підстави, правове значення.
4. Право на утримання та його реалізація.
5. Права та обов'язки батьків та дітей.
6. Опіка та піклування.

Теми рефератів:

1. Шлюб та сім'я за сімейним законодавством.
2. Правове регулювання майнових прав подружжя.
3. Права та обов'язки батьків та дітей. Позбавлення батьківських прав.
4. Опіка та піклування за Сімейним законодавством України.
5. Право на утримання у сімейному праві.

Література:

1. Сімейний кодекс 2002 р.

2. Булеца С.Б., Іванов Ю.Ф., Ієвіня О.В. та ін. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України. Станом на 01.09.2011р. – К.:Видавничий дім „Професіонал”, 2011. – 428с.
3. Правознавство: Навч. посіб./ С.В.Дрожжина, О.О.Одінцова, В.О.Кондратьєв та ін.; За ред. С.В. Дрожжиної. – К.: Знання, 2006. – 350с. – (Вища освіта ХХІ століття).
4. Основи права України / За редакцією проф. В.А.Ортинського – Видання друге доповнене і перероблене. – Львів: Оріяна – Нова , 2005.- 368с.
5. Правознавство: Навч. посібник. / Т.В.Варфоломєєва, В.П.Пастухов, В.Ф.Пеньківський, О.М.Піцан. - К.: Знання-Прес, 2001р.
6. Правознавство /навч. посібник / В.І.Бабир, С.Е.Демський, А.М.Колодій та ін.:– за ред. В.В.Копейчикова - 2-ге вид., перероб. та допов.– К.: Юрінком Інтер – К., 1999р.
7. Основи правознавства: навч. посібник / за ред. С.В.Ківалова та М.П.Орзіх – “Знання” – К., 2000 р.
8. Правознавство: підручник – видання 2-е – за ред. В.В.Копейчикова – Юрінком Інтер – К., 1999р.

VII. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Нормативно – правова література:

1. Конституція України 1996 р.
2. Цивільний кодекс України 16.12.2003р.
3. Господарський кодекс України 2002 р.
4. Сімейний кодекс 2002 р.
5. Кодекс законів про працю України 1972 р.
6. Кодекс про адміністративні правопорушення України 1985 р. .
7. Кримінальний кодекс 2001 р.
8. Декларація про державний суверенітет № 55-ХІІ 16.07.1990р.
9. Закон України “Про всеукраїнський та місцеві референдуми” № 1286-ХІІ 03.07.1991р.
- 10.Закон України “Про вибори народних депутатів України” № 1665-15 25.03.2004р.
- 11.Закон України “Про вибори Президента України” № 474-ХІV 05.03.1999р.
- 12.Закон України “Про місцеві державні адміністрації ” № 586-ХІV 09.04.1999р.
- 13.Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні ” № 280/97-ВР 21.05.1997р.
- 14.Закон України “Про судоустрій України” № 3018-ІІІ 07.02.2002р.
- 15.Закон України “Про господарські товариства” № 1576-ХІІ 19.09.1991р.
- 16.Закон України “Про статус народного депутата України ” № 2556-ІІІ 21.06.2001р.
- 17.Закон України “Про політичні партії в Україні” № 2365-ІІІ 05.04.2001р.
- 18.Закон України “Про статус суддів” № 2862-ХІІ 15.12.1992р.
- 19.Закон України “Про прокуратуру ” № 1767-ХІІ 31.10.1991р.
- 20.Закон України “Про міліцію” № 565-ХІІ 20.12.1990р.
- 21.Закон України “Про громадянство” № 2235-ІІІ 18.01.2001р.

22. Закон України “Про біженців” № 2557-III 21.06.2001р.
23. Закон України “Про об’єднання громадян” № 2460-XII 16.06.1992р.
24. Закон України “Про державну службу” 16.12.1993р.
25. Закон України “Про звернення громадян” № 393/96-ВР 02.10.1996р.
26. Закон України “Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні” 16.11.1992р.
27. Закон України “Про інформацію” № 2657-XII 02.10.1992р.
28. Закон України “Про відпустки” №504/96-ВР 15.11.1996р.
29. Закон України “Про охорону праці” № 2694-XII 14.10.1992р.
30. Правила відшкодування власником підприємства, установи та організації або уповноваженим ним органом шкоди, завданої робітнику пошкодженням здоров’я, пов’язаним з виконанням ним трудових обов’язків. Затв. Постановою Кабінету Міністрів України №472 23.06.1993р.
31. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” № 1058-IV 09.07.2003р.

Додаткова література:

1. Правознавство: Навч. посіб./ С.В.Дрожжина, О.О.Одінцова, В.О.Кондратьєв та ін.; За ред. С.В. Дрожжиної. – К.: Знання, 2006. – 350с. – (Вища освіта XXI століття).
2. Основи права України / За редакцією проф. В.А.Ортинського – Видання друге доповнене і перероблене. – Львів: Оріяна – Нова, 2005.- 368с.
3. Шпиталенко Г.А., Шпиталенко Р.Б. Основи правознавства: Навч. Посіб. – К.:Караввела, 2003. – 384с.
4. Правознавство: Навч. посібник. / Т.В.Варфоломеєва, В.П.Пастухов, В.Ф.Пеньківський, О.М.Піцан. - К.: Знання-Прес, 2001. – 327с. – (Вища освіта XXI століття).
5. Основи правознавства: Навч. посібник / За ред. С.В.Ківалова та М.П.Орзіх .- К.:Т-во „Знання”, КОО, 2000.-358с.
6. Правознавство: Навч. посіб./ А.М.Колодій, І.В. Опришко (керівник авт. кол.), С.Е. Денський та ін.; За ред. В.В.Копейчикова – 3-є вид., переробл. та допов. – К.: Юрінком Інтер, 2000. -640с. – Бібліограф.: с.625 -627.
7. Р.А. Ромашов, Н.М. Пархоменко, С.М. Легуша та ін. Теорія держави і права: Навчальний посібник/ За заг. ред. професора Р.А.Ромашова та старшого наукового співробітника Н.М.Пархоменко.-К.:КНТ, 2007.-216с.
8. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник/ За ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. -К.: Юрінком Інтер, 2006. – 688с.
9. О.Ф.Скакун Теорія держави і права – Харків: Консум, 2001.
- 10.Теліпко В.Е. Науково-практичний коментар Конституції України. Станом на 1 грудня 2010р. / За ред.Мусіяки В.Л.- К.: Центр учбової літератури, 2011.- 544с.
- 11.Конституційне право України за ред. В.Ф.Погорілка - 3-тє видання – К.- Наукова думка, 2002р.
- 12.Кодекс України про адміністративні правопорушення: Науково-практичний коментар. / Р.А.Колюжний, М.І. Іншин, І.М.Шопіна та ін. – Видання четверте,

- із змінами та доповненнями станом на 10 листопада 2010р. – К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. -712с.
- 13.Голосніченко І.П., Стахурский М.Ф., Золотарьова Н.І. Адміністративне право України: основні поняття. Навчальний посібник./ За заг. Ред. доктора юрид. наук, професора І.П. Голосніченка. – К.: ГАН,2005. -232с.
 - 14.Ковпак В.К. Адміністративне право України: Підручник. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 736с.
 - 15.Матіос А.В. Адміністративна відповідальність посадових осіб. – К.: Знання, 2007. – 223с.
 - 16.Коваль Л.В. Адміністративне право: курс лекцій для студентів юрид. вузів та факультетів. - К.: Вентурі, 1998р.
 - 17.Коржанський М.Й. Науковий коментар Кримінального кодексу України - К., 2001р.
 - 18.Кримінальне право України: підручник для студентів юрид. спец. вищ. закладів освіти/ М.І.Бажанов, Ю.В.Баулін, В.І.Борисов та ін.; за ред. М.І.Бажанова, В.В.Сташиса, В.Я.Тація – Київ-Харків: Юрінком Інтер - Право, 2002р.
 - 19.Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар. / За ред. Коссака В.М. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. – 672с.
 - 20.Щербина В.С. Господарське право: підручник / В.С. Щербина. – 4-те вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640с.
 - 21.Господарське право: Підручник/ Жук Л.А., Жук І.Л.,Неживець О.М./ Керівник авторського колективу доктор екон. наук , проф., академік УЕАН Жук Л.А. – К.: Кондор, 2009. – 434с.
 - 22.Кондратьєв В.О. Господарське законодавство. Навчальний посібник: для слухачів економічних спеціальностей / В.О.Кондратьєв, за ред. С.В. Дрожжиної. – К.: Видавництво „Ліра – К”; 2009. – 468с.
 - 23.Правові основи підприємницької діяльності: навч. посіб. / Ю.М.Крупка. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 480с.
 - 24.Ротань В.Г., Зуб І.В., Сонін О.Є. Науково-практичний коментар законодавства України про працю / 13-е вид., доповнене та перероблене. – К., Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010 – 680с.
 - 25.Дмитренко Ю.П. Трудове право України: підручник / Ю.П. Дмитренко. – К.:Юрінком Інтер, 2009. – 624с.
 - 26.Колективні трудові спори. / За заг. ред.В.М.Руденка. – К.: Юрінком Інтер,2006. – 384с.
 - 27.Сирота И.М. Право социального обеспечения в Украине: Учебник. – Х.: Одисей, 2000г.
 - 28.Прокопенко В.І. Трудове право України: Підручник. – Х.: Консум, 1998р.
 - 29.Булеца С.Б., Іванов Ю.Ф., Ієвіня О.В. та ін. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України. Станом на 01.09.2011р. – К.:Видавничий дім „Професіонал”, 2011. – 428с.

Розроблено:

ст. викладач кафедри економіки,
підприємництва та права

О.О.Лобань